

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Heilige Pastoor van Arskerk

Koekelare, West-Vlaanderen

2024D230

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	5
1.3 Gemotiveerd advies	6
BIBLIOGRAFIE	7
BIJLAGE	8

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de herbestemming van de Heilige Pastoor Arskerk in Koekelare, West-Vlaanderen. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 6115 m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt ca. 1790 m².

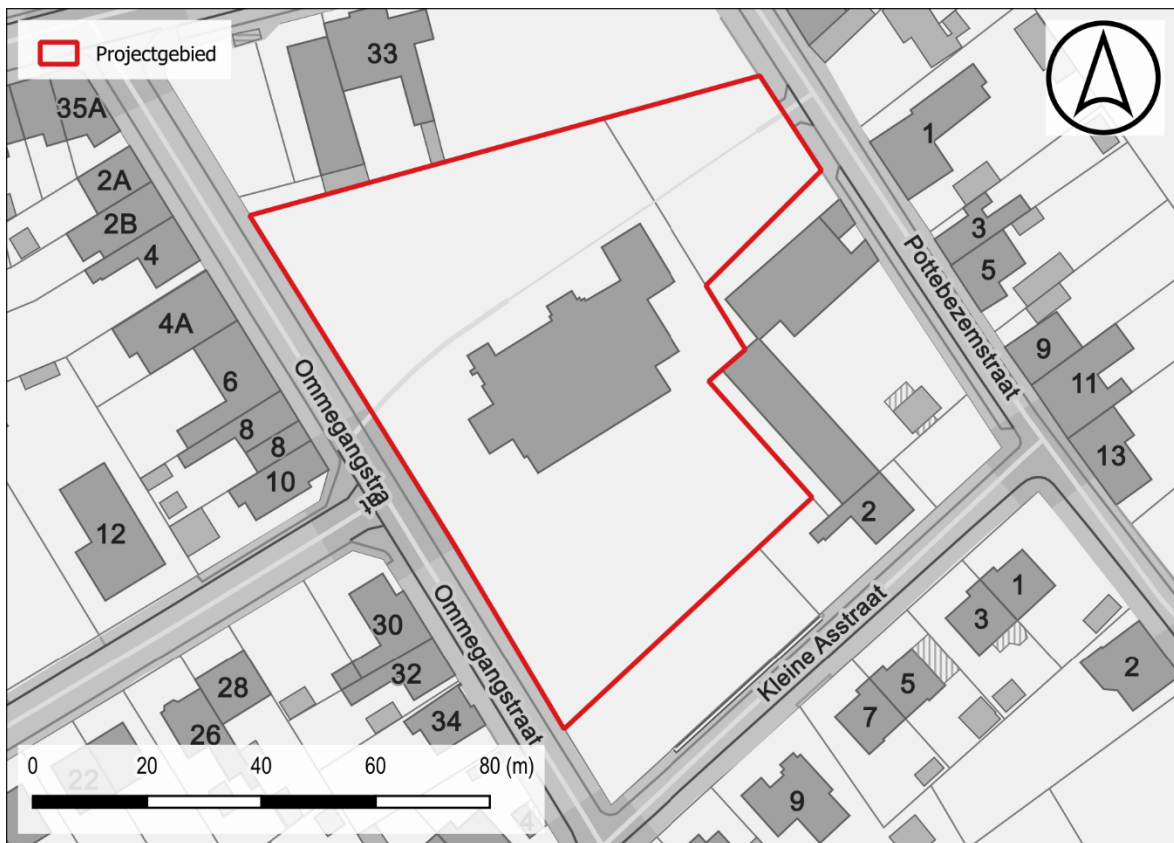
Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2024D230	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 49977	Y ₁ : 198112
	X ₂ : 50214	Y ₂ : 198281
KADASTER	Koekelare Afdeling 1, Sectie A, Nummers 831Z5, 831Y5, 831M6	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de herbestemming van de 'Heilige Pastoor van Arskerk' te Koekelare. In functie van deze herbestemming wordt een deel van de aanwezige verharding en omgeving heraangelegd, de vloer in de kerk vervangen en een bestaande kelder gedempt. Daarnaast wordt ook een warmtepomp geïnstalleerd. Het volledige projectgebied is ca. 6115 m² groot en wordt ingenomen door de kerk (ca. 810 m²), verharding (ca. 1307 m²) en de begraafplaats ten noorden en zuiden van de kerk. Binnen de begraafplaats vinden geen bodemingrepen plaats. De gecombineerde oppervlakte van de ingrepen die het bodemarchief mogelijk bedreigen bedraagt ca. 1790 m².

Koekelare is gelegen in zandig Vlaanderen. Het projectgebied bevindt zich aan de noordelijke voet van het zuidelijk gelegen Plateau van Wijnendale. Enkele honderden meter ten oosten van het plangebied stroomt de Westmeerbeek in noordelijke richting. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer bestaand uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen. Hierin kunnen hellingsafzettingen voorkomen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het plangebied een matig droge zandbodem weer. De locatie op de rand van het plateau, op wandelbare afstand van een kleine beekvallei, moet ongetwijfeld aantrekkelijk geweest zijn voor zowel jager-verzamelaars als vroege landbouwers.

Op het cartografische materiaal is te zien dat het plangebied zich bevindt in het overgangsgebied tussen akkerland en bos- en heidegrond. Op de Ferrariskaart is te zien dat het plangebied is weergegeven als bos en akkerland. Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied is geen bebouwing weergegeven. De aanwezigheid van heide wijst op overexploitatie van de schralere zandgronden door mensen in het verleden. De inplanting van bos indiceert vaak een poging om deze uitgeputte gronden opnieuw te exploiteren. Op het 19^e-eeuwse kaartmateriaal wordt ten noorden van het onderzoeksgebied het gehucht 'Mokker' aangeduid. Ook zijn er rondom het terrein meerdere hoeves aangeduid. Ten noordwesten is op de Vandermaelenkaart de herberg 'Halve Maen' weergegeven. Tijdens het Interbellum wordt de huidige kerk met begraafplaats binnen het projectgebied gerealiseerd. Binnen de orthofotosequentie is op het oudste luchtbeeld de huidige toestand reeds grotendeels te herkennen. Op de opname van 2008-2011 is te zien dat het terreindeel dat grenst aan de Pottebezemstraat eveneens is verhard en als parking wordt gebruikt.

In de ruime omgeving zijn enkele archeologische vindplaatsen en een ruim aantal indicatoren gekend. Op het kaartblad van de CAI is een duidelijke clustering van indicatoren en vindplaatsen op te merken ten oosten van het onderzoeksgebied. Dit betreffen waarnemingen binnen en rondom de historische dorpskern van Koekelare. Een groot deel van de aangesneden vindplaatsen betreffen waarnemingen bij werfcontroles. Bij deze werfcontroles werden voornamelijk grachten en greppels uit de (late) middeleeuwen in kaart gebracht. Aan de Brugse Heirweg, op iets hoger gelegen terrein ten zuiden van het dorpscentrum, werden restanten aangetroffen die wijzen op bewoning in de Romeinse periode. Naast de uitgebroken Romeinse waterput werden er eveneens bewoningssporen uit de volle en late middeleeuwen en 17^e eeuw aangetroffen. In de ruime omgeving van het onderzoeksgebied werd eveneens luchtfotografische prospectie uitgevoerd. Hierbij werden enkele cirkelvormige structuren waargenomen. De overige relictten die werden herkend betreffen kavelstructuren en indicaties voor de aanwezigheid van laatmiddeleeuwse en jongere hoeves met walgracht. Ook op basis van cartografische indicatoren is de locatie van

enkele omwalde hoeves gekend. Hoewel de gekende waarden voornamelijk wijzen op bewoning en exploitatie in de middeleeuwen dient, louter op basis van de landschappelijke situatie, eveneens rekening gehouden te worden met oudere resten.

Hoewel in de omgeving van het plangebied uitgegaan dient te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande infrastructuurwerken in en rondom de huidige 'Heilige Pastoor van Arskerk' te Koekelare worden geen bijkomende onderzoeksdaten aanbevolen. Vooreerst moet er op gewezen worden dat de kerk gelegen is in buitengebied en dateert uit de 20^e eeuw. Redelijkerwijs kan aangenomen worden dat de bouw van de kerk, het graven van de aanwezige kelder, de aanleg van de omliggende verharding en van bijhorende nutsleidingen en putten reeds een verstorende impact heeft gehad op het bodemarchief. Hoewel niet gesteld kan worden dat het bodemarchief vlakdekkend is verstoord kan redelijkerwijs wel aangenomen worden dat het bodemarchief in sterke mate is gefragmenteerd. Indien dan ook nog de relatief beperkte oppervlakte van de geplande ingrepen in acht wordt genomen kan enkel geconcludeerd worden dat bijkomend archeologisch onderzoek in dit geval niet zinvol kan zijn. De kans op enige kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek, in eender welke vorm, is nihil. Vanwege dit gebrek aan potentiële kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject dan ook als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
--	---

